ცნობის ფურცელი

VI წ. ყოველ-დღიური გამოცემა **1901** ოთხშაბათი, 6 ივნისი № 1486

გაზეთის ფასი: წელიწადში—6 მან., თვეში—75 კაპ., ცალკე ნომერი—3 კაპ., ფასი განცხადებისა: ჩვეულებრივი სტრიქონი „პეტიტით" პირველ გვერდზე—10 კ. მეოთხეზე—5 კაპ. ხელის-მოწერა და დასაბეჭდი განცხადებანი მიიღება: „მოამბის" და „ცნობის ფურცლის" რედაქციაში ... ქ., № 27, წერა-კითხვის გამავრც. საზოგ. კანცელარიაში და წიგ. გამომც. ქართველთა ამხანაგობის კიოსკში (ქვაშვეთის ეკკლესიის პირდაპირ).

ხელ-მოუწერელი წერილები არ დაიბეჭდება.—დასაბეჭდი წერილები რედაქციის სახელობაზე უნდა გამოიგზავნოს.—პირისპირ მოლაპარაკება რედაქციასთან შეიძლება ყოველ დღე, კვირა-უქმეების გარდა, 11 საათიდან 1-ლ საათამდე.

რედაქციის კანტორა იმყოფება ვანქის დიდ ქუჩაზე, მარტიროზოვის სახლში, № 27.

ფოსტის ადრესი: Тифлисъ, въ редакцію „Цнобисъ-Пурцели"—„Моамбе". **ტელეფონი № 372.**

ტფილისის კერძო სამკურნალო
მიხეილ გედევანიშვილისა.

ავადმყოფებს იღებენ ყოველ დღე, კვირა უქმეების გარდა,

დილით:

ვ. ი. ჯიჯიხაძე—ბზილის სნეულებანი 8—10 საათამდე.

მიხეილ ა. გედევანიშვილი—ნერვებისა და მალოს ელექტრონით—9—10 ს.

ნ. ა. მელიქი—ყურის, ყელის და ცხვირის—11—12 საათამდე.

ი. ვ. ახალშენიშვილი—კბილის სნეულებანი—10—12 საათამდე.

ა. ნ. მატინოვი—თვალისა 11—12 ს.

ექიმი ქალი მ. ს. ბაქრაძე-ბავშვებისა 11—12 ს.

დ. ა. გედევანიშვილი—ნერვებისა და შინაგანი—12—1 საათამდე.

ე. გ. ფუთკარაძე—შინაგანი და საბავშვო—1 საათ. 2-მდე.

ვ. დ. მარკოვიჩი—საქალსტაქრო—12½ საათამდე, სამშობიაროები 3—4 საათამდე.

ი. დ. ბეგთაბეგოვი—სიფილისისა, კანისა და შარდესი—1½—2 საათამდე.

საღამოთი:

ი. ნ. თუმანიშვილი—დედათა სნეულებანი 5—6 საათამდე.

ა. ა. ბედოშვილი.—შინაგანი (სტომაქის ავადმყოფობანი) და მიკრო-ქიმიური გამოკვლევანი.—5—6 საათზე.

გ. მაღალაშვილი—კვირაობით—10—12 ს. სამკურნალოს აქვს საწოლი ოთახები.

ფასი რჩევისა და დარიგებისა 50 კაპ. ოპერაციები—მორიგებით. კრაოტი 4 მან. დღე და ღამეში, ერთი კრაოტი ღარიბთათვის უფასოდ.

ადრესი: კუკია, ნიკოლოზის ქუჩა, სახლი ... შვილისა, № 21 (ვარანცოვის ძეგლის პირდაპირ). ტელეფონი № 274. (წლ.)

სკოლა და პანსიონი
ა. მამულაიშვილისა

ამზადებს ყმაწვილებს სხვა-და-სხვა სასწავლებლებისათვის.

... ქუჩა (Ольгинская) № 13. (10—2)

მთავრობის განკარგულებანი

სამხედრო უწყებას

კაპიტანს ლოლობერიძეს ებოძა პოდპოლკოვნიკობა და დაინიშნა მე-5 და მე-39 არტილერიის ბრიგადის უფროსად.

მე-114 მე ნოვოტორუსკის პოდპორუჩიკი ჩიგაიძე გადაყვანილ იქმნა ასლანდუზის სარეზერვო ბატალიონში.

სამოქალაქო უწყებას

პიატიგორსკის მეორე მომრიგებელ განყოფილების საუბნო მომრიგებლის თანამდებობის აღმასრულებელს, ნადვორნი სოვეტნიკს მიქელაძეს, ებოძა კოლეჟსკი სოვეტნიკობა, ხოლო რაჭის განყოფილების მომრიგებელ მოსამართლის თანაშემწეს კოლეჟსკი ასესორს ხარაძეს—ნადვორნი სოვეტნიკობა.

სოხუმის ოლქის ფოსტა-ტელეგრაფის კონტორის განყოფილების მოხელე ალექსანდრე ავალიშვილი გადაყვანილ იქმნა ბათუმის ფოსტა-ტელეგრაფის კონტორაში. ახალ ათონის ფოსტა-ტელეგრაფის კონტორის ფოსტალიონი გერასიმე სირაძე და ოჩემჩირის ხარიტონ ნიჟარაძე გადაყვანილ იქმნენ ერთი მეორის ადგილზედ.

ფოსტა-ტელეგრაფის კონტორების მოხელენი ოგურისა—ვასილ მესხიშვილი და ეჩმიაძინისა—ევაზ ნამორაძე დათხოვნილ იქმნენ სამსახურიდან, თანხმად თხოვნისა.

დეპეშები
(„რუსეთის დეპეშათა სააგენტოსაგან")

4 ივნისი.

ხარკოვი. ზოგიერთ მაღალ ადგილებში, სადაც წვიმა არ მოვიდა, პურს ბალახად სთიბავენ. სლავიანოსერბსკის მაზრა ძლიერ დაზარალდა.

ნიჟნი-ნოვგოროდი. ნიჟნი-ნოვგოროდის ახლო, ოკის მდინარეზე, თევზაობის დროს, „მოსკოვსკი ლისტ."-ის გამომცემელს პასტუხოვს მოულოდნელად რევოლვერი გაუვარდა და ერთი გლეხის 8 წლის ბავშვი დასჭრა. დაჭრილი საავადმყოფოში დააწვინეს; მისი მორჩენის იმედი აღარაა.

კიევი. ღამით ძლიერი ცეცხლი გაჩნდა ნავთ-სადგურზე, იმ ადგილას, სადაც რამდენიმე ათი ათასი საჟენი შეშა და დიდძალი შენობის მასალა აწყვია. ცეცხლი 11 საათზე გაჩნდა და დილის 6 საათამდე გასტანა. 5 ცეცხლის მქრობი რაზმი და 4 ორთქლის მაშინა აქრობდა ცეცხლს. ცეცხლი დიდის წვალებით შეაჩერეს; დიდი დახმარება გაუწია ათასმა ჯარის კაცმაც. 150 საჟენი შეშა დაიწვა.

ლონდონი. კიტჩენერი იუწყება პრეტორიიდან: «ვილმანსრუსტს ახლო, მიდლბურგის სამხრეთით, 20 მილის მანძილზე, ტრანსვაალში ბურების ძლიერი რაზმი მოულოდნელად თავს დაესხა ვიქტორიას ორას ორმოცდა ათ ცხენოსან მსროლელს იმ დროს, როცა ეს მსროლელები დასასვენებლად იყვნენ გაჩერებულნი. მსროლელები ვიტსონის რაზმზე დაშორებით მოდიოდნენ. ბურები ერთი თოფის სროლის მანძილზე მიცოცდნენ და საშინელი ტყვია დაუშინეს მსროლელების ბანაკს. 2 ოფიცერი და 16 ჯარის კაცი მოკლეს, 4 ოფიცერი და 38 ჯარის კაცი დასჭრეს, 2 ოფიცერი და 50 ჯარის კაცი ვაასუზში გაიქცნენ; დანარჩენები ტყვედ წაიყვანეს და შემდეგ განთავისუფლეს; ბურებმა ორი მაქსიმეს ზარბაზანი ჩაიგდეს ხელთა».

ადენი. გაჭიანურებული სიარულის შემდეგ ინგლისის რაზმი ჯებილეში მივიდა, დოლმაჰანდის ქვეყანაში, რომელიც მდებარეობს ბურაოიდან 140 მილის მანძილზე და მოლლას ბინა ხელლედან 27 მილის მანძილზე.

ლივერპული. როცა ესპანიის გემი „ელენე" აქაური ნავთ-სადგურიდან გადიოდა, უმთავრესი ქვაბი გაუსქდა, ორი კაცი მოკლულ იქმნა და 4 დაშავდა. „ელენე" ნავთსადგურში დაბრუნდა.

ლონდონი. იმ ცნობის თაობაზე, ვითომ პოლკოვნიკი ვილსონი ბეიერის რაზმს ვარმბადთან დასცემოდეს, «რეიტერის სააგენტოს» დურბანიდან, 2 ივნისის რიცხვით, სხვა წყაროდან დეპეშა მიუღია. ეს დეპეშა «რეიტერის სააგენტოს» პირველ ცნობის სინამდვილეს ამტკიცებს, გარდა უფროსების სახელებისა, რომლებიც მეორე დეპეშაში არაა მოხსენებული. „რეიტერის სააგენტო" ჰფიქრობს, რომ ინგლისის მთავრობამ უარ-ჰყო მხოლოდ ცნობის ის მუხლი, სადაც ნათქვამი იყო, რომ ვილსონი სახელდობრ ბეიერს დაესხა თავსო.

კონსტანტინეპოლი. სახელმწიფო ვალის კასსის ადმინისტრატიულმა საბჭომ სთხოვა პარიზის ოსმალეთის ბანკს—ყოველდღება მიაქციოს, რომ, როცა ბოლგარიის სესხზე მოლაპარაკება გაიმართება, არ დაივიწყონ და აღმოსავლეთ რუმელიის ვალის სარგებლის გადახდა მოითხოვონ.

რადგანაც კრიტელები არ იშლიან და კიდევ თხოულობენ, რომ კრიტი საბერძნეთს შეუერთდეს, ამიტომ ოსმალეთის მთავრობამ ცირკულიარი გაუგზავნა კრიტის მფარველ ოთხს სახელმწიფოს. ცირკულიარში ოსმალეთის მთავრობა იხსენიებს იმ გარემოებას, რომ კრიტის საერო კრება ოსმალეთის მთავრობის უმაღლეს უფლებას არღვევს და თხოულობს, რომ ამისთანა აგიტაციას ბოლო მოეღოს. როგორც ისმის, ოსმალეთის მთავრობამ ოთხივე სახელმწიფოს პასუხი მოიწონა. ოსმალეთის ელჩები ფორმალურადაც და ნამდვილადაც დარწმუნდნენ, რომ სახელმწიფოები არ მისცემენ ნებას, რათა კრიტის ეხლანდელი მდგომარეობა შეცვლილ იქმნეს.

პეკინი. დიპლომატიური კორპუსი შეთანხმდა იმ საშუალებათა თაობაზე, რომლებითაც ჩინეთის სესხი უნდა უზრუნველჰყონ. შეერთებულმა შტატებმა თანხმობა გამოაცხადეს, რომ თავიანთ პირობათა შესრულება აღარ მოითხოვონ და ბანკების 5% მომატება შეიწყნარონ იმის შესახებ, თუ რანაირად გამოსცენ სესხი, რომლითაც ჩინეთმა სამხედრო საზღაური უნდა გადაიხადოს, დიპლომატიური კორპუსი ერთხმად დასთანხმდა ობლიგაციების გამოცემას.

ბელგრადი. როგორც მიღებულ ოფიციალური ცნობებიდანა სჩანს, აჯანყება ნოვი-ბაზარში, რომელშიაც 1000-ზე მეტმა ალბანიელმა მიიღო მონაწილეობა, გამოწვეული იყო ახალი კაიმაკამის დანიშვნით. ეს კაიმაკამი ეჯავრება ხალხსა. აჯანყებულებმა იძულებულ-ჰყვეს კაიმაკამი სენიცაში გაქცეულიყო. ნოვი ბაზარში უკვე ხუთი დღე დუქნები დაკეტილია. აჯანყება გამართულია იქაურ სერბიელ მოსახლეობის წინააღმდეგაც.

კაპშტადტი. აქ იუწყებიან, რომ უკანასკნელი ორი დღის განმავლობაში, პორტელისაბელში კიდევ 3 კაცი გახდა ავად შავი ჭირით, მეილდანდში—2 და სიმონსტაუნში—1. საზოგადოთ, აქამდე 714 კაცი გახდა ავად შავი ჭირით, ამათგან 338 მოკვდა.

პრაღა. იმპერატორი დღეს, დილით, ტერეზიენშტადტში წავიდა. სადგურზე იმპერატორმა მადლობა გადაიხადა მშვენიერი და გულითადი მიღებისათვის. პრაღაში მცხოვრებმა უცხოელებმა—რუსებმა, სერბიელებმა, ბოლგარებმა და ბელგიელებმა,—გუბერნატორს ფრანგულ ენაზე დაწერილი ადრესი ჩააბარეს, რათა იმპერატორს გადასცეს.

ლონდონი. ნორვალსპონტიდან იტყობინებიან, რომ აქაურ ოლქში შემოსეული ბურებისა და მათთან შეერთებული კაპისახალშენის მცხოვრებლების რიცხვი თან და თან მატულობსო.

შანჰაი. სიანფუდან მიღებულის ცნობით, გუშინ იქ შანდუნის გუბერნატორის, იუნშიკაის დედა გარდაცვლილა. აქ დიდი იმედი აქვთ, რომ, რამდენადაც კი შესაძლებელია, ღონისძიება იქნება მიღებული, რათა გუბერნატორმა თავისი პროვინცია, თუნდა მოკლე ხნითაც, არ დასტოვოსო.

(საღამოს დეპეშები იხილე მე-4 გვერდზე.)

ჟურნალ-გაზეთებიდან

ინგლისი. 1 ივნისს, ლონდონში უნდა კრება მოხდეს, რომელსაც «რეფორმების ეროვნული კავშირი» ჰმართავს. ეს კრება დიდად საინტერესოა, რადგანაც იქ ერთად უნდა ილაპარაკონ დეპუტატთა პალატის ლიბერალთა პარტიის წინამძღოლად ნამყოფმა გარკორტმა და ეხლანდელმა წინამძღოლმა კემპბელ-ბანერმანმა. ამ გარემოებას დიდ მნიშვნელობას აძლევენ იმის გამო, რომ მას აქეთ, რაც გარკორტმა წინამძღოლის თანამდებობაზე უარი განაცხადა, ის არ ესწრებოდა იმ კრებებს, საცა კემპბელ-ბანერმანი იღებდა მონაწილეობას.

✿ წარსულ კვირას ბელფასტში დიდებული კრება მოხდა, რომელშიაც 20 ათასამდე კათოლიკემ მიიღო მონაწილეობა. კრება მოწვეული იყო იმ აზრით, რომ მეფის ფიცის ფორმულის წინააღმდეგ, რომელიც მეტად საწყენია კათოლიკეებისათვის, პროტესტი გამოეცხადებინათ. პროტესტანტის სარწმუნოების მოსახლეობამ მეტად მტრულად შეჰხვდა მანიფესტანტებს და საქმე ნამდვილ შეტაკებამდე მივიდა. პოლიციამ 16 კაცი დაატუსაღა.

საფრანგეთი. «ბერლინერ ტაგებლატ»-ს სწერენ პარიზიდან, რომ ხმები, ვითომც საფრანგეთს უნდოდეს მაროკო თავის პროტექტორატ ქვეშ გამოაცხადოს, სრულიად უსაფუძვლოა. საფრანგეთს ის სწადიან მხოლოდ, რომ თავის საზღვარი გაამაგროს და უზრუნველჰყოს.

შეერთებული შტატები. ამერიკული გაზეთები კიდევ განცხარებით ლაპარაკობენ გერმანიაზე; გაზეთების აზრით, გერმანიას სწადიან სამხრეთ-აფრიკაში გავლენა მოიპოვოს და ამნაირად მონროეს დოქტრინას («ამერიკა-ამერიკელთათვის») უარ ჰყოს. ეხლა კიდევ «ნიუ-იორკ-ჰერალდ»-ი იმის გამო ჰკიცხავს გერმანიას, ვითომც ეს არიგებდეს ჩილისა და არგენტინას, რომ მთელი ამერიკის მომავალ კრებაზე მონაწილეობა არ მიიღონ. გაზეთის სიტყვით, გერმანიის აგენტები აგონებენ სამხრეთ-ამერიკელებს, ვითომც შეერთებულს შტატებს ეწადოსთ, სამხრეთ-ამერიკის რესპუბლიკები თავიანთ პოლიტიკურ მონებად გახადონ. გერმანელების გაძვერული მეცადინეობა ჩრდილოეთ-ამერიკის რესპუბლიკის ფაშრობის მოცილეობის შიშითაა გამოწვეული. «ნიუ-იორკ-ჰერალდ»-ი არწმუნებს, რომ ყველა ეს ცნობები ერთი მადამ წარჩინებული პირისაგან მიუღია.

✿ შტატ გეორგიაში, ქალ. კაროლტონში, შემდეგი საზარელი ამბავი მოხდა. ერთს ზანგს თეთრი მოდგმის კაცი მოეკლა და ამაზე სიკვდილით დასჯა გადაუწყვიტეს. ზანგმა სააპელაციო საჩივარი შეიტანა და ამიტომ სასჯელის ასრულება გადაიდვა. მაშინ, ამ დაგვიანებით გაჯავრებულმა ადგილობრივმა მცხოვრებლებმა, გადასწყვიტეს თითონ თავიანთ თავად გადაეჭრათ სამართალი დამნაშავისათვის, ლინჩის კანონის თანახმად. ხალხი შევიდა იმ ციხეში, საცა ზანგი იყო დაპატიმრებული, და მის ოთახში უნდა შესულიყო. კარებთან მდგომმა დარაჯებმა რევოლვერი ესროლეს ხალხსა, რომელმაც თავის მხრივაც ისეთივე პასუხი მისცა. ხალხიდან ერთი კაცი მოკლეს და სამი დასჭრეს.

კუნძული კუბა. «მანჩესტერ გვარდიან»-ის ნიუ-იორკელი კორესპონდენტი იუწყება, რომ გამწვავებული ურთიერთობა, რომელიც კუბის კონგრესსა და ვაშინგტონის მთავრობის შუა არსებობს, ლამის ნამდვილ აშკარა ბრძოლად

...ადაიქცევა. ორივე მხარე უსინდისობას აბრალებს ერთ-მანეთსაო. წარსულ შაბათს, ვაშინგტონში, მინისტრების საბჭოში კუბის კონვენტის განცხადება წაიკითხეს. ამ განცხადებაში ნათქვამია, რომ კონვენტი არ ეთანხმება და არ მიიღებს ყველა იმ პირობებს, რომლებიც ამერიკის მთავრობამ დასწერა. ამ უარს დიდი შედეგი მოჰყვება. მაკ-კინლეის მთავრობამ გადასწყვიტა სამხედრო სამინისტროს საშუალებით ჰავანნაში გენერალ ვუდს ბძანება გაუგზავნოს. ამ ბძანების შინაარსი ჯერ საიდუმლოდაა დაცული, მაგრამ, როგორც ისმის, იმაში შემდეგი ულტიმატუმი სწერია: კუბის კონვენტი ან დაუყოვნებლივ და უსიტყვოდ ამერიკის მთავრობის მოთხოვნილებას უნდა დაემორჩილოს, ან, თუ არა და, შეიარაღებული ჯარის შემწეობით იქნება დათხოვნილი. ვაშინგტონში ესმისთ, რასაკვირველია, რომ ამისთანა საქციელი პირდა-პირ ისპანიელების ქცევის მიბაძვა იქნებოდა, მაგრამ ამერიკის სამინისტრო ისეთ მოუთმენლობით ცდილობს ამ საქმის გათავებას, რომ, თუ საჭირო იქნება, არც სასტიკ ღონისძიებას მოერიდება.

ავსტრ-უნგრეთი. „ნეუე-ფრეიე-პრესსე"-ს სწერენ პრაგიდან, რომ გერმანელ დაწესებულებათა სხვა-და-სხვა წარმომადგენლებმა უარი შეუთვალეს და არ დაესწრებიან პრაგის ახალი ხიდის კურთხევას იმ მიზეზით, რომ მიწვევის ბარათები ჩეხურ ენაზე იყო დაწერილი. უნდა შევნიშნოთ, რომ ხიდის კურთხევა თვით იმპერატორი ფრანც-იოსების თანდასწრებით უნდა მოხდეს.

✡ ავსტრიის საზღვარ-გარეთ საქმეთა მინისტრმა გამოუცხადა დელეგაციას, რომ ჩინეთის დამშქრობაში მოკლულ ოფიცერთა და ჯარისკაცთა ოჯახებს დიდს შემწეობას ვერ მისცემს მთავრობაო, რადგანაც ავსტრ-უნგრეთს ოფიციალურად ომი არ გამოუცხადებია ჩინეთისათვისაო. ამ განცხადებამ ძლიერ ცუდი შთაბეჭდილება მოახდინა საზოგადოებაზე. „ნეუე-ფრეიე-პრესსე" შენიშნავს, რომ 1887 წლის კანონის ძალით პენსია ყველა იმ სამხედრო პირების ოჯახებს უნდა მიეცეს, რომლებიც მოკლულნი არიან არა თუ მხოლოდ ომში, არამედ თავიანთ მოვალეობის აღსრულების დროსაც. ეს გაზეთი თხოულობს, რომ პარლამენტი, ჯერ კიდევ საზაფხულოდ დათხოვნამდე, გაერიოს ამ საქმეში და საკანონმდებლო დადგენილებით დაავალოს მთავრობას, რომ ჩინეთში მოკლულ სამხედრო პირთა ოჯახებს პენსია დაუნიშნოს.

✡ უნგრეთის დედა-ქალაქში, ბუდაპეშტში ბურების დეპუტაცია მივიდა დევეტის ძმისწულის მეთაურობით. ხალხმა დიდის აღტაცებით მიიღო ეს დეპუტაცია. 40,000 კაცზე მეტი ელოდებოდა დეპუტაციას სადგურზე იმ სასტუმრომდე, სადაც დეპუტატი ჩამოხტა, ხალხმა სტუმარი დიდის ამბით წაიყვანა და დიდებულის პროცესიით მთელი ქალაქი მოატარა. პროცესიაში მიჰქონდათ ტრანსვაალის დროშები, მღეროდნენ „კოშუტის სიმღერას" და მასელიეზას; ხშირად სიძულვილსაც გამოჰთქვამდნენ ინგლისისადმი. ღამის 11 საათამდე ხალხი პატივისცემას უცხადებდა ბურებს. ყველა ქუჩები ხალხით გაივსო, მაგრამ უწესოება კი არსად მომხდარა.

სამხრეთ-აფრიკა. ამას წინად ინგლისურ გაზეთებში ცნობა იყო დაბეჭდილი, ვითომც ფლაკფონტეინის ბრძოლის შემდეგ, ბურებმა ორი ტყვე ინგლისელი ოფიცერი მოჰკლესო იმ მიზეზით, რომ ამ ოფიცრებმა არ ასწავლეს ბურებს, თუ როგორ უნდა მოიხმარონ ახალი ზარბაზნებიო. კიტჩენერმა მოიწერა, რომ ეს ცნობა სრულიად ტყუილიაო. „ტაიმს"-ის სიტყვით, ეს ცრუ დეპეშა სამმა ინგლისელმა კორესპონდენტმა გამოჰგზავნესო: ერთი მათგანი გაზ. „დეილი მაილ"-ში სწერს (ეს გაზეთი ბურების მოსისხლე მტერია), ხოლო მეორე „რეიტერის სააგენტოს" წარმომადგენელიაო. დეპუტატები დილონი და ბრინ რობერტსი შეეკითხნენ ამის თაობაზე მთავრობას, დასჯის ამ კორესპონდენტებს და აუკრძალავს ინგლისის ჯარში ყოფნას, თუ არა. ბროდრიკმა უპასუხა, რომ კიტჩენერმა უკვე გამოძიება დანიშნა ამ საქმის თაობაზეო. ოპპოზიციონური გაზეთები იხსენებენ ამის გამო, რომ გაზ. „აფრიკან ნიუს"-ის რედაქტორი კარტრაიტი 12 თვით ჩასვეს ციხეში მხოლოდ იმიტომ, რომ თავის გაზეთში ისეთი ცნობა გადაბეჭდა, რომელიც ცუდი იყო ინგლისის ჯარისათვისაო.

ახალი ამბავი

✦ ტფილისის გუბერნატორმა დაამტკიცა ნ. ი. თამამშევის მიერ წარმოდგენილი პროექტი ტფილისში განზრახულ მუშაობის ბირჟის დაარსების შესახებ. ბირჟა უნდა მოეწყოს საზღვარ-გარეთის ბირჟების წესრიგზე. მასში იქნება დამტარებლების და მეეზოვების არტელი; ბირჟა მოუძებნის მუშებს საქმეს და ამასთანავე საგნად ექნება მოაწესრიგოს დამქირავებელთა და მუშათა შორის უთანხმოება. ბირჟასთან იქნება აგრეთვე წერა-კითხვის სკოლაც. ბირჟა მოთავსებული იქნება თამამშოვის ქარვასლაში. ნ. ი. თამამშოვს უთხოვია აგრეთვე ნება მისცენ გამოსცეს ხოლმე დრო-გამოშვებით ფურცელი, რომელშიაც დაბეჭდილი იქნება სამუშაოს მაძიებელთა განცხადებები.

✦ ჩვენ გვატყობინებენ, რომ ამას წინად არჩეულმა განსაკუთრებულმა კომისიამ დაასრულა ტფილ. სახელოსნო სასწავლებლის რეორგანიზაციის პროექტი: მან შეიმუშავა ორი პროექტი: ერთის მიხედვით სასწავლებელი უნდა ექვემდებარებოდეს საერო განათლების სამინისტროს, მეორის მიხედვით—ფინანსთა სამინისტროს. სასწავლებელში უნდა იქმნეს 300 მოწაფე; მასში უნდა იქმნეს 3 საზოგადო სწავლის კლასი და ერთიც სპეციალური. სხვათა შორის, უნდა ასწავლონ ჰიგიენა და სახელოსნო კანონ-მდებლობა. განსაკუთრებული ყურადღება უნდა მიექცეს პრაქტიკულ ვარჯიშობას; საგნების სასწავლებლად დღეში 4 გაკვეთილი არ უნდა იქმნეს. ამ პროექტს კომისია ამ დღეებში წარუდგენს გამგეობას.

✦ ჩვენ გვატყობინებენ, რომ კავკასიის ადმინისტრაციას განზრახვა აქვს გააძლიეროს ზაფხულობით სადარაჯო საერობო რაზმები სამხედრო რაზმებით.

✦ კავკასიის სამხედრო ოლქის სასამართლოს წევრმა გენ.-მ. ა. ა. ივანენკომ დაამთავრა თავისი შრომა,—რუსეთის მფლობელობის სამოქალაქო ნაწილის ისტორია,—რომელიც მოთავსებულ იქმნება მთავრობის მიერ განზრახულ საიუბილეო კრებულში.

✦ ტფ. ქალაქის თავმა გადასცა ხმოსანს ლისიციანს გამგეობის მიერ შეკრებილი მასალა საუბნო სამზრუნველოთა შესახებ. ლისიციანმა უნდა შეადგინოს პროექტი ამგვარ სამზრუნველოთა დასაარსებლად ტფილისში. ამ სამზრუნველოებს საგნად აქვთ მოაწყონ თვითეულ უბანში ღარიბ მცხოვრებთა დახმარების საქმე.

✦ ხმა არის, რომ სათანადო უწყებას განზრახვა აქვს დააარსოს ტფილისში ახალი თანამდებობა სახელდობრ: საქალაქო სასწავლებელთა ინსპექტორისა, იმავე წესრიგით, როგორიც სატახტო ქალაქებში არის.

✦ გუშინ-წინ, საღამოს, ტფილისში უეცრად გარდაიცვალა ტფ. მე-2 განყოფილების მომრიგებელ მოსამართლის თანაშემწე იპ. ივ. რუდინსკი, 28 წლის ახალგაზდა კაცი. იმ დღეს რუდინსკი ადრე დაბრუნებულა სახლში; სადილი არ უჭამია და დასაძინებლად წასულა თავის ოთახში. სახლის პატრონს საღამოს 7 საათამდე უცდია, შემდეგ შესულა მდგმურის ოთახში და უნახავს, რომ რუდინსკი უგრძნობლად არის; მოუწვევია ექიმები, რომელთაც ავადმყოფი მიხეილის საავადმყოფოში გაუგზავნიათ, მაგრამ რუდინსკი გზაში გარდაცვლილა.

✦ ჩვენ გუშინ აღვნიშნეთ ის პირობები, რომლებითაც ქალაქი და ბელგიის უსახელო საზოგადოება შეთანხმდნენ ავანსის მიღების შესახებ. ამას უნდა დავუმატოთ, რომ უსახელო საზოგადოების წარმომადგენელს ვადა მიეცა, 9 ივნისამდე წარმოადგინოს საზოგადოების გამგეობის პასუხი შეთანხმების გამო. თავის მხრივ რიდზინსკის გამოუცხადებია, რომ ავანსის პირველ ნაწილს, 150,000 ათას მანათს, საზოგადოება პირველ დეკემბრამდე წარმოადგენს, თუ ბრიუსელის ბირჟაზე ცოტა ხნით მაინც შეჩერდა ეხლანდელი დისკონტი.

✦ ხვალ, 7 ივნისს, ტფილისის ქალაქის გამგეობაში მოხდება შეერთებული სხდომა ქალაქის გამგეობისა და სპეციალისტ-ტეხნიკოსებისა, რომელთაც უნდა განიხილონ მოხსენება ქალაქის ინჟინერისა ავჭალიდან წყლის მეორე მილის გამოყვანის შესახებ. როგორც აღნიშნული გვქონდა, მეორე მილის გამოყვანის შემდეგ ქალაქს დღეში 900,000 ვედრო წყალი უნდა მოემატოს.

✦ გამოცხადდა ზოგიერთი სტატისტიკური ცნობა ქალაქ ტფილისის შესახებ. სხვათა შორის, ამ ცნობებიდან სჩანს, რომ 1900 წელს ტფილისში 1330 ქორწინება მომხდარა; ამავე წელს დაბადებულა 4549 ბავშვი, მათგან 2372 ვაჟი და 2177 ქალი; მათ შორის უკანონოდ შობილია 111 ვაჟი და 104 ქალი იმავე წელს მომკვდარა 3348 კაცი, მათგან 1972 მამა კაცი და 1376 დედაკაცი ამრიგად, ქალაქის მცხოვრებთ ბუნებრივად მომატებია 1201 კაცი.

✦ ტფილისის გუბერნიაში უკანასკნელ დროს აღმოჩენილა სხვა და სხვა გადამდები სენი. სხვათა შორის, გორის მაზრის სოფ. ბრილში, ვაშლოვანში და კვიბისში და დაბა ბორჯომში 17 კაცი გამხდარა ავად ქუნთრუშით; ამათგან 6 გარდაცვლილა; სოფ. ცხრა-მუხაში და ციხის ძირში ყვავილით გამხდარა ავად 6 კაცი, მათგან 1 მომკვდარა. ბორჩალოს მაზრაში 16 კაცი გამხდარა ავად წითელათი, ტფილისის მაზრაში, სოფ. საცხენისში და პატარა-ლილოში ქუნთრუშით გამხდარა ავად 16 კაცი, რომელთაგან 3 გარდაცვლილა; გარდა ამისა, იმავე მაზრაში 6 კაცია წითელათი ავად. თიანეთის მაზრის. სოფ. ზემო-ნაქალაქარში კუჭის სხადით გამხდარა ავად 11 კაცი

✦ ფინანსთა მინისტრის მოხსენების თანახმად, სახელმწიფო საბჭომ ნება დართო, რომ შედგენილ იქმნას სპეციალური თანხა (370 ათასი მან.), რომლით ხაზინამ შემწეობა უნდა აღმოუჩინოს თერგის ოლქის მევენახეობას ყაზახთა სოფლებში. დახმარების წეს-რიგის შედგენა მიენდობა კავკასიის უმაღლეს ადმინისტრაციას.

✦ დაღესტნის ოლქის უფროსი გენ. ლეიტ. თავ. ბარიატინსკი წავიდა თემირ-ხან-შურაში.

✦ ტფილისში დაბრუნდა ინჟენერი ზუტქესკო, რომელიც ქუთაისის გუბერნიაში იყო გაგზავნილი საერობო გზების დასათვალიერებლად.

✦ ქალაქ ნოვოვოსიისკის პოლიციის ბოქაული დიმიტრიევი, კავკასიის მთავარ-მართებლის ბრძანებით, დაინიშნა ნოვოროსიისკის პოლიცმეისტრის თანამდებობის აღმასრულებლად.

✦ ტფ. პოლიციის მე-6 ნაწილის ბოქაულის თანაშემწე მარგოევსკი იგზავნება ზაფხულში დაბა კოჯორში პოლიცმეისტრის თანამდებობის ასასრულებლად. მის ანკარგულებაში იგზავნება აგრეთვე პოლიციელი.

✦ შაბათს, 9 ივნისს, ტფილისის სამოსამართლო პალატაში განსახილველად დანიშნულია შემდეგი საქმეები: დავით სვანიძისა, რომელსაც კაცის მოკვლა ედება ბრალად, ივანე კალანდარიშვილისა, ვასილ მთიაშვილისა და მიხეილ მაჩაიძისა, რომელთაც ქურდობის ჩადენა ბრალდებათ.

✦ კავკასიის მომავალ გამოფენაზე ხალხის გასართობების მომწყობი კომისია აპირებს, სხვათა შორის, შეადგინოს ადგილობრივი მუსიკის ხოროები: საზანდარი, ზურნა და სასიმღერო გუნდებიც. გარდა ამისა, აპირებენ რიგიდან მუსიკის და სიმღერების ხოროები მოიწვიონ. კომისიას მიუმართავს პეტერბურგის ერთ-ერთ ბალის გამგისათვის წინადადებით—მოაწყოს გამოფენაზე სხვა-და-სხვა გასართობები.

✦ პეტერბურგიდან [illegible] რომ დედოფალ მარიამის უწყების სასწავლებლებში დაარსებულ იქნება ექიმების თანამდებობა, რომელთაც ექნებათ სახელმწიფო სამსახურის უფლებანი. ამ თანამდებობაზე ქალი ექიმებიც მიიღებიან.

✦ ტფ. საექიმო სასანიტარო ინსპექტორმა წარუდგინა გამგეობას პროექტი ქალთა სიფილისტიურ საავადმყოფოს გადაკეთების შესახებ. პროექტით, გადაკეთებას 13,000 მანეთი დაჯდება. ინსპექტორის აზრით, ქალაქმა ეს ფული რომელიმე სპეციალურ თანხიდან უნდა ისესხოს.

✦ ტფილისის მცხოვრებმა ველლერმა განცხადება შეიტანა გამგეობაში, რომ მას ჰსურს იჯარით აიღოს სახლების დანომრვის და ქუჩების აღნიშვნის საქმე. თუ გამგეობა თანახმა იქმნება, ის წარმოადგენს დაწვრილებით გეგმას.

✦ ტფ. მე-7 ნაწილის ბოქაულმა გამოუცხადა გამგეობას, რომ ნავთლუღში არსებული ხის ხიდი მეტად საშიშ მდგომარეობაშია და ჰსაჭიროებს გადაკეთებას.

✦ გოგოლის ქუჩის მცხოვრებთ მიუმართავთ თხოვნით ქალაქის გამგეობისათვის, რომ, რაც შეიძლება, მალე იქმნეს შეკეთებული ხსენებული ქუჩა, რადგანაც იგი შეუძლებელ მდგომარეობაშია.

✦ კვირას, საღამოს 9 საათზე, პოლიციის მე-9 ნაწილში, რეალურ სასწავლებლის ახლო მომავალ პოდპოლკოვნიკის ქვრივ თედოსია შიდლოვსკაიას მიჰპარვია ვიღაც ბოროტ-განმზრახველი, გამოუტაცნია ხელიდან საფულე ბოღჩა, რომელშიაც 20 მან. ყოფილა, და სადღაც მიმალულა. პოლიციამ საშუალება იხმარა ბოროტ-განმზრახველის აღმოსაჩენად.

✦ პოლიციის მე-7 ნაწილში, ერმალაევის ქუჩაზედ, 3 ივნისს, ღამის 11 საათზედ, წაჩხუბებულა ტფილისის მოქალაქე ივანე ეგორის ძე რევაზოვი და ქ. სიღნაღის—გიგო მელიქ-ნუბაროვი, რომლის დროსაც ამ უკანასკნელმა მუცელში დასჭრა დანით ოგანე რევაზოვი და სადღაც მიიმალა. დაჭრილი მიხეილის სამკურნალოში გაგზავნეს შემწეობის აღმოსაჩენად. დამნაშავეს პოლიცია დაეძებს.

✦ ნაძალადევში, გუშინ-წინ, რაღაც მიზეზისა გამო წაჩხუბებულან პავლე კრაევეინი და ტერენტი სალოვი, რომელიც კრაევეინმა ხანჯლით დასჭრა მუცელში; დაჭრილი სალოვი მიხეილის სამკურნალოში იქმნა გაგზავნილი, ხოლო დამნაშავე მიეცა სასამართლოს პასუხის გებაში.

✦ 2 ივნისს, პოლიციის მე-1 ნაწილში, არღუთინსკის ქუჩაზედ, საყვარელიძის სახლის შესავალთან პოლიციელმა ნახა ჩვრებში გახვეული ახლად დაბადებული ბავშვი მდედრობითი სქესისა; ბავშვი ტფილისის საბებიო ინსტიტუტში გაგზავნეს.

პრესსა

სემინარიელები სჩივიან, რომ მათ სავსებით არ ასწავლიან ლიტერატურას. არა თუ კლასში, ისე კერძოდაც არა აქვთ მათ შეძლება გაიცნონ, მაგალითად, ახალი რუსული ლიტერატურა, რადგანაც მათს ბიბლიოთეკაში ამგვარი წიგნები აკრძალულნი არიან.

„წიგნების არჩევა მოსწავლეთა ბიბლიოთეკებისათვის, სწერს „ნოვ. ვრ.", მინდობილი აქვს მასწავლებელთ—თითოეულს თავის საგანში; მათ მიერ არჩეული წიგნებს შემდეგ ამტკიცებს სემინარიის საპედაგოგო კრება. ჩვენ წინა სძევს კატალოგი ერთის სემინარიის ბიბლიოთეკისა, სახელდობრ – პოლტავის სემინარიისა, და შეძლება გვაქვს გავიგოთ, რა სულიერ საზრდოს აწოდებენ სემინარიის პედაგოგები თავის მოწაფეთ. ამ კატალოგის განხილვის შემდეგ, არ შეიძლება განცვიფრებაში არ მოხვიდე. სიტყვიერების განყოფილებაში თქვენ ვერ შეხვდებით ისეთ ავტორებს, რომელთაც იცნობს ყოველი მკითხველი. პოლტავის სემინარიის ბიბლიოთეკაში არ მოიძებნება თ. მ. დოსტოევსკის, ლ. ნ. ტოლსტოის, გარშინის, ჩეხოვის, კოროლენკოს და სხვა ახალ მწერალთ თხზულებანი... განჩაროვის თხზულებებიდან ბიბლიოთეკაში არის მხოლოდ „ფრეგატ პალლადა", ტურგენევისა—მხოლოდ „მონადირეს წერილები"; რუსეთის პოეზია აკრძალულია სემინარიელისათვის ლერმონტოვის შემდეგ; ბიბლიოთეკაში არ არის ლექსთა კრება ნეკრასოვისა, ფეტისა, ნადსონისა, ალექსი ტოლსტოისა... ამ გვარადვეა მოწყობილი ბიბლიოთეკაში უცხოელთა ლიტერატურის განყოფილებაც. ამ განყოფილებაში თქვენ ვერ შეხვდებით ვერც ბაირონს, ვერც ჰიუგოს, ვერც გოტეს, ვერც სენკევიჩს და სხ."

ვე შეზღუდულია თურმე ბიბლიოხვა განყოფილებაც. ბუნების მეტდან, მაგალითად, ბიბლიოთეკაში ო 15 წიგნია!..

* * *

რსიტეტის წესდების და მის ახლანგომარეობის გადასინჯვა-განხილვის ერ-ჯერობით შეუჩერებლად მიდის ევის უნივერსიტეტის საბჭომ უკვე ლო წესდების გადასინჯვა, სხვა უნიეტებიც ათავებენ; ასე რომ მასალის ება მალე დასრულდება და უმაღლეს ბას მალე შეეძლება შეუდგეს რეს საქმეს... როგორც გაზეთების ბიდან სჩანს, ყველა უნივერსიტეტემელთაც საერო განათლების მინიმიჰმართა დაკითხვით, იმ აზრის რომ უნივერსიტეტს უნდა დაუეს წეს-წყობილება 1863 წლის ბის მიხედვით; უნდა აღდგენილ პროფესსორთა სასამართლო, სტუების საამხანაგო სასამართლო, კასსები ა. ეს ერთსულოვნება და თანხმობა რსიტეტების, პროფესსორების, ჟურაზეთების, სახელმწიფო მოღვაწეების დ იმის მომასწავებელია, რომ ახლო მოში უთუოდ უნდა მოხდეს სასურველი ლება რუსეთის უნივერსიტეტებში!.

ქალაქის საბჭო

4 ივნისი.

შაბათს, 4 ივნისს, საბჭოს სხდომა ყო საღამოს 9 საათზე; სხდომას დაო 32 ხმოსანი. ამ საღამოს საბჭომ ერო სამი საქმის განხილვა.

აქის მოურავმა აუწყა საბჭოს, რომ ომ უკვე 1900 წელში გადასწყვიტა სასწავლოს საქართველოს სუსეთთან თებიდან 100 წლის შესრულების დღეანავე საბჭოსაც მოეხსენება ტფილიგუბერნიის თავად-აზნაურთა საგანგებო ის გარდაწყვეტილება საიუბილეო დღეაულის შესახებ; ტფ. აზნაურობას შეთდნენ ქუთაისის გუბერნიის თავადურნიც. საბჭომ ამ დღის სახსოვრად ასწყვიტა აავოს ტფილისში უმაღლესი ნიკური სასწავლებელი, რომლის შესაც უკვე შუამდგომლობაა აღძრული საღო მთავრობასთან. ხოლო რაც შეეთვით დღესასწაულს, რადგანაც დრო ლოვდა, უნდა ამოვირჩიოთ განსაკუთული კომისია, რომელმაც შეიმუშავოს ი, თუ რითი უნდა გამოიხატოს ქალამონაწილეობა დღესასწაულში.

მ. თაიროვი. თავად-აზნაურობა აპის სადილის გამართვას და უნდა ამ ით ჩვენც შევუერთდეთ.

მ. ა. ბაბოვი. კომისია უკვე ამორჩეუდა მას მიენდოს ეს საქმე.

მ. გ. მ. თუმანოვი. არა, განსაკუთრეი კომისია უნდა იქმნეს.

აბჭომ გადასწყვიტა ამოირჩიოს განსარებული კომისია 10 კაცისაგან, რომთაც უნდა მიენდოს ამ საქმის შემუშაა. კომისიის წევრებად არჩეულ იქმნენ: ნ. ვ. არღუთინსკი-დოლგორუკოვი, თავ. ი. არღუთინსკი, თავ. გ. მ. თუმანოვი, ს. სულხანიშვილი, ა. ს. ბაბოვი, კ. მ. იხანოვი, ნ. ნ. ოსტროგორსკი, თავ. ა. მებუთოვი, მ. ს. შახპარონიანცი და ი. თაიროვი.

შემდეგ შეუდგნენ ქალაქის მოურავის ადგილის არჩევანს. გამგეობის წევრი ნა **შესტაკოვი** წინააღმდეგი გაუხდა ამ გნის შესახებ მოურავის მოხსენებას და ნაცხადა, რომ მე ჯერ შემთხვევა არ მაოვს, რომ რომელიმე საკითხი საბჭოში ნსახილველად წარმოდგენილ იყოს, ვირე იგი ჯერ გამგეობას არ განეხილოს თვისი მოსაზრება არ გამოეთქვას; ორიეს ზემოთ აღნიშნული საქმეები თვით ურავს შემოაქვს განსახილველად და, არ ცი, რით ხელმძღვანელობს იგიო.

გ. გ. ევანგულოვი. ყოველ ამისთანა ქმეების განსახილველად წარმოდგენის დროს მოურავი ხელმძღვანელობს საქალაქო დებულებით, რომლის ძალითაც ყოველთვის ნება აქვს განსაკუთრებულად წარმოადგინოს ხოლმე საქმეები.

ხმ. ა. ს. ბაბოვი. მე ვეთანხმები ბ-ნ შესტაკოვის მიერ გამოთქმულს აზრს, რომ უსათუოდ ყველა ამისთანა საყურადღებო საქმე პირდაპირ გამგეობისაგან იქმნეს ხოლმე წარმოდგენილი.

მოურავი. ეს ქალაქის მოურავის უფლებაა.

შესტაკოვი. საქალაქო დებულების ძალით, მაინც არ შეიძლება ამოვირჩიოთ ქალაქის მოურავის მოადგილე, რადგანაც გამგეობას ერთი წევრი აკლია.

გამგ. წევრი ხოსროევი აცხადებს, რომ, რადგანაც გამგეობის წევრად თავ. არღუთინსკი-დოლგორუკოვი არ იქმნა დამტკიცებული, ხოლო საბჭომ მის ადგილზე არჩევანი სხვა დრომდე გადასდო, ამიტომ, ჩემის აზრით, საბჭოში სრული სასტავია და უნდა იქმნეს ამორჩეული დღესვე მოურავის მოადგილე.

კარგა ხნის კამათის შემდეგ, საბჭომ, ხმის უმეტესობით, გარდასწყვიტა ამორჩეულ იქმნეს მოურავის მოადგილე. ხოსროევმა უარი განაცხადა კენჭის ყრაზე. თავ. ვ. ნ. ჩერქეზიშვილი დასახელებულ იქმნა 14 ხმით, ხოლო ბ. შესტაკოვი 16 ხმით. კენჭი უყარეს ორივეს. ბ-ნ შესტაკოვს ამოუვიდა 19 თეთრი და 10 შავი, ხოლო თავ. ჩერქეზიშვილს 20 თეთრი და 13 შავი. ამ ციფრების განსხვავების გამო, ხელმეორედ უყარეს კენჭი ორივეს და მეორეჯერ შესტაკოვს ამოუვიდა 17 თეთრი და 14 შავი, ხოლო ჩერქეზიშვილს 22 თეთრი და 11 შავი. ამის გამო საკითხი აღიძრა: ორივენი იქმნენ წარდგენილნი დასამტკიცებლად საგუბერნიო მმართველობასთან, თუ ის, ვისაც მეტი ხმა ამოუვიდა. საბჭომ ხმის უმეტესობით დაადგინა—წარდგენილ იქმნეს დასამტკიცებლად ქალაქის მოურავის მოადგილედ თავ. ჩერქეზიშვილი. ვიდრე კენჭის ყრას შეუდგებოდნენ, კამათი გამოიწვია ხმ. კ. ალიხანოვის მიერ აღძრულმა საკითხმა, თუ რამდენი ხანი უნდა იქმნეს მოადგილე ამორჩეული.

ს. თ. ჭრელაშვილმა განმარტა, რომ საქალაქო დებულებაში არ არის ნაჩვენები და ნამდვილად გარკვეული აზრი, თუ რამდენი ხნით უნდა იქმნეს მოადგილე, ხოლო ნათქვამია კი, რომ საბჭო ქალაქის მოურავის არჩევისათანავე ირჩევს მის მოადგილესაცაო. საბჭომ სცნო კანონიერ მოადგილედ გამგეობის წევრი იმდენს ხანს უნდა იქმნეს, ვიდრე მას თვისი თანამდებობის ვადა გაუვიდოდეს. ხმოსანთა შორის დიდი კამათი გამოიწვია საყურადღებო საკითხმა ხორცით სავაჭრო საქალაქო დუქნების დაარსების შესახებ. ამ დღეებში დაახლოვებით გვქონდა აღნიშნული, თუ რა ნაირად აპირობს ქალაქის გამგეობა მოაწყოს ხორცით სავაჭრო დუქნები. ქალაქის გამგეობის ვრცელი მოხსენება ამბობს, რომ ეს 10 წლიწადია ყოველივე ღონისძიება იქმნა მიღებული, რათა ქალაქში წესიერად მოწყობილიყო ხორცის ვაჭრობის საქმე, მაგრამ არაფერი არ მოხერხდაო. უკანასკნელს დროს, მიუხედავად კარგის ფასებისა, ქალაქის მცხოვრებნი ყოვლად უვარგისი ხორცით იკვებებიან. სხვათა შორის, ამის მიზეზი ის არისო, რომ მეყასბენი ღარიბი ხალხია და არ შეუძლიანთ რიგიანი საქონელი იყიდონ ხოლმე. მოხსენებით, ქალაქი თითონ კისრულობს ამ საქმის ინიციატორობას და დარწმუნებულია, რომ მხოლოდ ამ გზით მოეწყობა ქალაქში წესიერად ხორცით ვაჭრობის საქმე; მით უმეტეს, რომ ქალაქმა სხვა გარეშე კაპიტალისტებიც შეიძლება გამოიწვიოს ასეთივე წესიერად მოწყობილ ხორცით სავაჭრო დუქნების დასაარსებლად. ამ საგნის გამო კამათმა თითქმის ღამის 12 საათამდე გასტანა.

ხმ. დოლუხანოვი აცხადებს, რომ, მისის აზრით, ქალაქში ხორცით წესიერი ვაჭრობა შეიძლება მხოლოდ მაშინ, როდესაც შემოღებულ იქნება ხორცის ხარისხ-ხარისხებად დაყოფის საქმე.

ხმ. თაიროვი. ეს ათი წელიწადია ქალაქის სამმართველოში ამ საგნის გამო ატეხილია სჯა-ბაასი, მაგრამ დღემდე ვერავითარს გარკვეულს აზრს ვერ დავდგომივართ. როგორც იქმნა, გამგეობამ ეს საკითხი შეიმუშავა და საკმაოდ ვრცელი მასალა წარმოგვიდგინა, თუ როგორ მოვაწყოთ ქალაქში ხორცით ვაჭრობის საქმე; ამის უმთავრეს სახსრად საკუთარ ხორცით სავაჭრო დუქნების დაარსებას გვისახელებს და ახლა ზოგიერთები აცხადებენ, რომ ეს საჭირო არ არისო. სწორედ გაკვირვებული ვარ ასეთის წინააღმდეგობით. როგორც გაზეთებით ვიცით, ბათუმის მცხოვრებნი დიდად მადლობელნი არიან თავის საქალაქო გამგეობისა, რომელმაც ხორცით სავაჭრო დუქნები მოაწყო. რით აიხსნება ამ ჟამად ის გარემოება, რომ ტფილისში კარგი საკლავი საქონელი არ მოჰყავთ, თუ არ იმით, რომ მათ წინდა-წინვე იციან ხეირიან ფასს და დროზედ ვერას მიიღებენ ჩვენი ღარიბი მეყასბეებისაგან. ამიტომ ჩვენ უნდა მივიღოთ გამგეობის ამ საქმის შესახებ დადგენილება, მხოლოდ უნდა შემუშავდეს იგი უფრო სიფრთხილით.

ხმ. ქალანთარი. ამ საქმეში, ჩემის აზრით, ყიდვა უფრო საძნელო არის. საუკეთესო საქონლის გამყიდველთა მოსაზიდავად ჩვენ არა გვყავს ნამდვილი ვაჭარი, რომელმაც რიგიანი და დროზედ ფასი გაიღოს და ამიტომაც არის, რომ ამ უკანასკნელს ხანებში თვალსაჩინოდ იკლო საქონლის მოდენამ. მხოლოდ კარგი საქონლის გამყიდველი მაშინ გამოჩნდება, როცა კარგი ვაჭარი გვეყოლება. დღეს ეს მრეწველობა ისე უწესოდ არის მოწყობილი, რომ მხოლოდ იმ გზით გამოსწორდება, რომელსაც გვირჩევს გამგეობა. ამიტომ მე თანაგრძნობით ვეგებები გამგეობის აზრს და ვითხოვ ამორჩეულ იქმნას განსაკუთრებული კომისია, რომელმაც გამგეობასთან ერთად შეასრულოს ეს საქმე.

ხმ. ბაბოვმა კარგა ხანს ილაპარაკა და გამოსთქვა ის აზრი, რომ ამ საქმის რიგიანად მოწყობისათვის მატერიალური ძალა არა გვაქვსო და არც გამგეობას შეუძლია თავზედ მიიღოს ეს მძიმე საქმე, რადგანაც ვერ შესძლებს მის გაძღოლასო. მოხსენებიდან სჩანს, რომ ქალაქს ამ საქმიდან 2,400 მან. მოგება ექნება და ამიტომ, ჩემის აზრით, ცოტადან დავიწყოთ საქმე საცდელად, რისთვისაც იგი გადავსცეთ კომისიას შესამუშავებლადაო.

გამგ. წევრი თავ. ჩერქეზიშვილი. გამგეობა დარწმუნებულია, რომ მხოლოდ ამ გზით შეიძლება რიგიანად დავაყენოთ საქმე და მცხოვრებთ სალი და ნაყოფიერი ხორცი მივაწოდოთ. ამაზე ბევრმა გერძო პირმა და და ჟურნალ-გაზეთებმაც გამოსთქვეს თავიანთი აზრი და ყველანი ამ დასკვნამდე მივიდა. რაც შეეხება საქმის მატერიალურ მხარეს, ჩვენ ამისათვის 50,000 მან გვჭირდება და პირველად მარტო ხარჯიც რომ დაგვიფაროს შემოსულმა, ისიც ძალიან კარგია, რადგანაც ეს საქმე შემდეგში რიგიანად მოგვიწყობს ხორცით ვაჭრობის საქმეს; ეს იმდენად საყურადღებო საკითხად მიმაჩნია, რომ ჩვენ დასაფასებელ გარდასახადის ფასიც რომ მოუმატოთ, მგონი მცხოვრებნი არასფერსაც არ იტყვიან, მის მოლოდინში, რომ სამაგიეროდ ხეირიან ხორცს და პირიანად მივაწვდით მათ; საბჭო უნდა, ჩემის აზრით, შეჩერდეს გამგეობის დადგენილებაზე. ჯერ არ შეიძლება და კიდეც პირველად დიდი ზარალი რომ მოგვივიდეს, დაკარგულად არ ჩაითვლება ამ საქმეზე დახარჯული ფული, რადგანაც ეს ერთი უსაჭიროესი სანოვაგეთაგანია ხალხისათვის.

კარგა დიდი-ხნის გამწვავებულის კამათის შემდეგ, საბჭომ ხმის უმეტესობით გარდასწყვიტა, დაარსოს ქალაქში გამგეობის დადგენილებისამებრ ხორცით სავაჭრო დუქნები, რომელ საქმისთვისაც გადადებულ იქმნეს 50,000 მან. ეს საჭირო თანხა უნდა სესხად აღებულ იქმნეს ქალაქის მეორეხე საობიგაციო სესხიდან. დასაწყებლად ამ საქმისა შესამუშავებლად და გამგეობასთან ერთად განსახორციელებლად, საბჭომ ამოირჩია განსაკუთრებული აღმასრულებელი კომისია; კომისიის წევრებად ამორჩეულ იქმნენ: ი. ა. თაიროვი, ნ. არღუთინსკი-დოლგორუკოვი, მ. ა. ვესელოვზოროვი, ვეტცელი, სულხანიშვილი, ი. ს. ყორღანოვი და ა. ა. ქალანთარი. საბჭოს სხდომა დასრულდა ღამის 12 საათზე. საბჭოს უკანასკნელი მორიგი კრება იქმნება ორშაბათს, 11 ივნისს.

პროვინცია

ს. მატანი (თიანეთის მაზრა). ხანგრძლივ გოლვისაგან სულთმობრძავი ჭირნახულები ცოტა არ იყოს გამოაბრუნა წვიმებმა, რომელმაც დიდი იმედი მისცა აქაურ მცხოვრებლებს. ფიქრობდნენ: «იქნება ღმერთმა გვიშველოს და შიმშილისგან დაგვიფაროსო», მაგრამ ეს იმედი ბევრს სრულიად გაუცრუვდა. გვირა საღამოს, 20 მაისს, აქ საშინელი წვიმა და სეტყვა გვეწვია, როგორსაც აქ ჯერ თურმე არავინ შესწრებია. თუმცა ასეთმა საშინელმა ავდარმა დიდხანს არ გასტანა, მაგრამ სოფლის ხევები ისე ადიდნენ, რომ კალაპოტში რომ ვეღარ მოთავსდნენ, სოფელზედ გადმოვარდნენ. წყალი სახლებში შევარდა და ბევრს თავისი სარჩოვრებელი სულ მთლად წაართვა. ბევრი, რომ ვეღარსაით ახერხებდა გაქცევას და თავის შველას, ხეებზედ ადიოდა. ზოგი ისე შეშინდა, რომ ხეებიდამ ჩამოსვლას ვეღარა ჰბედავდა და იძულებული იყო ზედ გაეთენებინა. მაგრამ ამ საცოდავებს მარტო ეს უბედურება არ წვევია. წყალი მოელო ვენახებს, ყანებს, სიმინდებს და თითქმის ნახევარი სოფელი ჭირნახული სულ მთლათ წაიღო. ზოგ ადგილას სეტყვა მესამე დღემდის ნახევარ არშინზედ ისევ იდო და რა გეთილს დაურიდა, სადაც მოჰხვდებოდა. ბევრნი აპირებენ ნაყანობრების ხელმეორედ დახვნას და სიმინდების დათესვას. თუმცა სიმინდის დათესვის დრო აღარ არის, მაგრამ «წყალ წაღებული ხავსს ეჭიდებოდაო»—მეტი ღონე რომ აღარსაით არის, რას იზამენ. ზარალი დიდია. იმედია, მთავრობა უყურადღებოდ არ დაგვტოვებს.

მ. გ.

კახეთი. ჯერ იყო და ხანგრძლივმა გვალვამ გაუჭირვა გახელებს საქმე, მეტად ავნო ანეულობას და გაზაფხულის მოსავალს და ახლაკიდევ დაიწყო გამუდმებული წვიმები და ესეც არა ნაკლებ ავნებს მოსავალს—ნამეტნავად ვენახებს. აი, თიბათვის პირველი რიცხვებია და ჯერაც არ დაგვინახავს უღრუბლო დაყვარდი ცა. მაისის მეორე რიცხვიდან დაწყებული აქამომდე თითქმის სულ ავდრიანი დღეებია; ზოგჯერ-კი კოკის პირულად წვიმს. რამდენიმე ხნის ავდრობმა და სინესტემ ვაზს გაუჩინა სხვა-და-სხვა ავადმყოფობა და უფრო-კი—ნაცარი. გახელებიც, რა ხედავენ თავიანთ დამღუპავ მტერს ვაზზე მომდგარს, რაც შეეძლებათ მიაქვთ და მოაქვთ გოგირდი და ჰპლამობენ ამით მაინც წინააღმდეგობა გაუწიონ, მაგრამ, უბედურებაც ის არის, რომ ამისთანა ამინდში წამლობა მოუხერხებელია. ამას გარდა, სწორედ მაშინ დაიწყო ავდარი, როცა გლეხი კაცი მეორედ შეწამვლას აპირობდა; ავდრის მიზეზით, ჯერ-ჯერობით უგვიანდება ვაზს შეწამვლა, ამან-კი არ იქნება არ ავნოს.

უბედურება ეს არის, რომ შეუბრალებელი სტიქიონის ძალა არამც თუ არ ინანებს გლეხი კაცის ჭირნახულს, არამედ არ ჰზოგავს თვით მასაც თავისი მრისხანე სიძლიერით. ზაფხულის დაწყების ნიშნად პირველ ივნისს, საღამოთი, მოვიდა დიდი წვიმა. ქვემო სოფლებში უფრო ცოტა იყო, ხოლო ზემოდ-კი მსხვილი და დიდი წვიმა ყოფილა, ასე რომ უბედურებაც დატრიალდა. სოფ. ხარხლის მცხოვრები დიმიტრი მამულაშვილი ორი მუშით სიმინდს თოხნიდა თურმე, იქვე სოფლის ახლო, წვიმის დაწყებამდე. საღამო ხანზე, რადგანაც ვერ დაათოხნიდა სისველისა გამო ე. ი. ულაფნია, მუშებისთვის უთქვამს: წავიდეთ შინაო და თითონ წასულა შინისაკენ; მუშებიც მასვე მიჰყოლიან. ამ

დროს ამტუდარა სამინელი ელვა-ქუხილი; ერთი უცბათ დაუშქნია და წინ მიმავალი დიმიტრი მამულაშვილი წაქცეულა. მას უკან მიმავალ მუშებს რომ დაუნახავთ წაქცეული, მაშინვე გაქცეულან მისაშველებლად, მაგრამ ვერაფერი უშველიათ: საბრალო, მაშინვე მომკვდარიყო მეხისაგან. მამულაშვილი ცოლ-შვილიანი კაცია და სოფელში პატიოსან და მშრომელ კაცად იყო ცნობილი.

დიმიტრაშვილი.

ჭიათურის წვრილმანი

ხშირად ვკითხულობთ ხოლმე გაზეთებში, რომ ჭიათურაში მარგანეცის შესამჩნევი კრიზისიაო, მაგრამ დაწვრილებით აქამდის არავის გაუთვალისწინებია მკითხველთათვის, თუ რანაირ არა სასურველ მდგომარეობაშია შავი ქვის წარმოება. ამისათვის ვეცდები, მოკლედ გადმოგცეთ ეხლანდელი შავი ქვის წარმოების მდგომარეობა შედარებით გასულ წლებთან. დავიწყოთ 1898 წლიდან, საიდანაც იწყება შავი ქვის წარმოების აღორძინება და გაფართოვება. წასულ წლებში შავი ქვის მოთხოვნილება საზღვარ-გარეთიდან არ ყოფილა იმდენი, რამდენიც 1898 წ. მარგანეცის გასავალის იმედმა ფრთები შეასხა მწარმოებლებს, ფასმაც შესამჩნევად აიწია, რამაც ხელი შეუწყო მადნებიდან ბლომად ქვის გადმოზიდვას. მუშა ხელის საჭიროება ერთი ათად და მეტად გაძლიერდა. გავარდა თუ არა ხმა ქვის გასავალისა, ხალხმაც იწყო ჭიათურისაკენ დენა, მაგრამ მუშები და ჩალვადრები მაინც ძვირობდნენ და არ ჰყოფნიდნენ მწარმოებლებს. რაღა საკვირველია, რომ მუშების ქირამ და ჩამოზიდვის ფასმაც აიწია. მადნებში მომუშავე დღეში 1 მ. 50 კაპეიკიდან 2-მდე იღებდა და ჩალვადარი ორი ცხენით ხშირად 4 მან. ხშირად ნახავდით ხოლმე 9—10 წლის ბავშვს, ზურგზე პატარა გოდრით მოსიარულეს; იგი გზაში დაბნეულ ქვას აგებდა, აგროვებდა და ჰყიდდა. მადნებიდან ქვის ჩამოზიდვას ჭიათურაში, თუ კი მუშას და ჩალვადარს მრეწველი იშოვიდა, არაფერი აბრკოლებდა. ჭიათურაში თავისუფალი ადგილი ბაქნებისათვის ხშირი იყო, სადაც კი აირჩევდა მრეწველი საბაქნე ადგილს, დამშლელი არავინ იყო. რკინის გზის მმართველობა ყოველთვის მზად იყო მთხოვნელისათვის საბაქნე ადგილი დაეთმო. რასაკვირველია, ამნაირ პირობებში წარმოება თანდათან ძლიერდებოდა, ფართოვდებოდა და წარმატების გზას ადგებოდა. მსხვილი მწარმოებლები შეუჩერებლივ ჰგზავნიდნენ ქვას და ჰყიდდნენ მოსაგებიან ფასში და ეს დრო მით უფრო ხელ-საყრელი იყო წვრილი მწარმოებლებისათვის; თუ მათ შეძლება არ ჰქონდათ ფოთში ქვის გადაზიდვისა, სამაგიეროდ ჭიათურაშივე ჰყიდდნენ ხელ-საყრელ ფასად. 1899 წ. ჭიათურის მარგანეცის წარმოების ამბავი უფრო და უფრო გავრცელდა; უცხოელებიც ხშირი სტუმრები შეიქმნენ ჭიათურისა და საქართველოს ყველა კუთხეში ხომ ყველას ჭიათურა ეკერა ენაზე. ღარიბი იქ წასვლით აპირებდა სიღარიბიდან თავის დაღწევას, მდიდარი და შეძლებული—ოცნებობდა ჯიბის უფრო გასქელებას. რაც დღე გადიოდა, მოთხოვნილება შავი ქვისა უფრო და უფრო მატულობდა. წვრილი მწარმოებლების რიცხვმაც იმატა. ხშირად მადნის მუშამ და ჩალვადარმა წინა წლის ნაშოვარი ფულებით შესძლეს მადნის იჯარით აღება. რამდენი შემიძლია დაგისახელოთ მაღაროებში ნამყოფი მუშა, რომ თავისთვის წარმოება გაემართოს და დღეს რამდენიმე ათასი მანეთის პატრონი იყოს! მაგრამ მალე საბაქნე ადგილები გაძვირდა, რადგან მოწყობილი და კარგი ადგილები სულ მსხვილებმა იგდეს ხელში წვრილებმა ხმა აიმაღლეს ამ უკანასკნელთა წინააღმდეგ. რკინის გზის სამმართველოში თხოვნები თხოვნებზე მიდიოდა საბაქნე ადგილების დათმობის შესახებ. ყოველი თვის ბოლოს კომიტეტი ჰნიშნავდა ჭიათურაში სხდომას მთხოვნელთა შორის. საბაქნე ადგილების დანაწილების გამო რკინის გზის სადგურში ხალხის ტევა აღარ იყო, ერთი მეორეს ეჯახებოდა. რასაკვირველია, ბოლოს და ბოლოს, მთხოვნელების მეათედი ნაწილი აღარ კმაყოფილდებოდა საბაქნე ადგილების უქონლობის გამო და ვისაც ეძლეოდა, იმასაც სულ მცირე: 4-დან 5 საჟენამდე. თუმცა ბოლოს დროს ბევრ წვრილ მწარმოებლებთაგანს დაეთმო საბაქნე ადგილები, მაგრამ, ვინაიდან ექვსი თვის განმავლობაში მათ ქვა ვერ დაყარეს ზედ, დღეს ისევ მსხვილ მწარმოებლებს ურიგდებათ. მაგალითად, აპრილის გასულს კომიტეტმა ოთხ წვრილ მწარმოებელს ჩამოართვა საბაქნე ადგილი 18 საჟ. და გადასცა ოგ—ვებს. ყოველი თვის ბოლოს ტეხნიკი ამოწმებს ხოლმე საწყობზედ ჩამოზიდულ მარგანეცს და იმის რაოდენობაზედ ენიშნებათ გამგზავნთ რიცხვი ვაგონებისა (20,000 ფ. 1 ვაგ.) სადგურში გაკრული სიით ყველას შეუძლია გაეცნოს, ვის რამდენი მარგანეცი უწყვია ბაქანზედ და მით ადვილად შეაფასოს მწარმოებელთა ავლადიდება. აქვე მომყავს ნიმუშები: ძმ. ოგ—ბი—ჭიათურაში 2,674,000 ფ. 134 ვაგ. ჭიქაურაში 2,411,000 ფ. 121 ვაგ. სულ 5,085,000 ფ. 255 ვაგ. ფ-დი—ჭიათურაში 1,700,000 ფ. 85 ვ. ჭიქ. 2,271,000 ფ. 114 ვ. სულ 3,971,000 ფ. 199 ვ. პ—იე ჭიათ. 2,511,000 ფ. 126 ვაგ. დავიწყე პირველი ფირმებიდან, და აი პატარაც: დევიძე—3,000 ფ. 1/3 ვაგ.

დასახელებულ წლებში ჭიათურის შავი ქვის ოპერაცია აკმაყოფილებდა საშუალო რიცხვით 15,000 მუშა ხელს, მუშაობდა 25,000 ცხენი და ჯორი და 2,000 დიდ-ყურა. არც ურმების რიცხვი იყო მცირე. ფუთი მარგანეცი ფასობდა 7—9 კაპ. ჩამოტანის ფასი 2—5 კაპ., ჩამოიზიდებოდა დღიურად მადნებიდან საწყობებზედ ჭიქაურში და ჭიათურაში (3 ვერსტითაა მოშორებული პირველზედ) 200—250 ათასი ფ. მარგ. გზები გაჭედილი იყო მუშა საქონელით. ცალიერ მგზავრს ხშირად ერთი საათი და მეტი უნდა ეცადა ხიდის ერთ თავში, სანამ მეორე ნაპირას გასულიყო. ხალხი ყოველ დღე ემატებოდა. ჭიათურის სამგზავრო მატარებელში თავისუფალ ადგილს დასაჯდომათ ნაკლებათ ნახავდით; შორაპნიდან ჭიათურამდე ფეხზედ მდგომს უნდა გემგზავრათ. 1900 წ. ზაფხულიდან მუშების და ჩალვადრების რიცხვი საჭირო რიცხვს აღემატა და თან საწყობებზედაც ისე ბლომათ ეყარა ქვა, რომ მეტის დატევა საძნელო იყო, რის შედეგი ქირის დაკლება გახდა.

ჩამოზიდული მარგანეცის ხარისხი ნაკლებად ისინჯებოდა. თუ კი საქონელი შავი ფერის იყო, თუ გინდ უბრალო მიწაც ყოფილიყო, გამკითხავი არავინ იყო. ამიტომ მარგანეცის მწარმოებლებს შეემატა ერთნაირი დარგის მრეწველი „ნაცხრილის მწარმოებლები“, რომლებმა თუმცა თითონ ძლიერ ისარგებლეს, მაგრამ ნამდვილ მწარმოებლებს კი სახელი გაუტეხეს. ნაცხრილი მარგანეცისა თითქმის უფასოთ საშოვარი იყო, ჩამოტანა დაჯდებოდა არა უმეტეს 3 კაპ., ჰყიდნენ 6 კაპ.; მოსაგები რჩებოდათ ფუთზედ 3 კაპ. 500 ფ. ჩამოზიდვა ყველას ადვილათ შეეძლო, მაშასადამე დღეში 15 მ. იგებდა. ამ უკანასკნელმა წარმოებამ მარგანეცს სამზღვარ გარეთ სახელი გაუფუჭა. მაგალითიც ვიცით, რომ მთელი გემი მარგანეცისა დაუწუნებიათ და არ მიუღიათ.

დადგა თუ არა 1901 წ., მარგანეცის წარმოების საქმემ ერთბაშად ფერი იცვალა, მწარმოებლებმა ხშირათ ვაგონების მიღებაზედ უარი გამოაცხადეს. დიდრონ ფირმებს საკუთარი ქვის გაგზავნის იმედიც აღარ ჰქონდათ, არათუ სხვისგან ეყიდათ და ისე გაეგზავნათ! ხალხი სასოწარკვეთილებას მიეცა. ძმ. ოგ—ვებმა, ამ უპირველესმა ფირმამ, ვაგონების მიღებაზედ უარი გამოაცხადეს, რამაც ყველა გააკვირვა. ვინ წარმოიდგენდა, თუ ეს ფირმა ქვის გზავნას შეაჩერებდა! ამათ სხვებმაც მიბაძეს, დარჩა ერთი ფ—დი, რომელსაც ქვის გზავნა არ შეუწყვეტია და დიდძალი მარგანეცი გაიტანა ჭიათურიდან. თუ წინეთ რიგით 400 ვაგ. გაგზავნა შეეძლო თვეში, ეხლა კი ორ წილს მეტს ჰგზავნის; საწყობებზედ ქვა გაანახევრა, როცა სხვებს თითქმის ხელუხლებლათ აქვთ.

ჭიათურაში ჩამოვარდა სრული უსაქმობა, დაღონება; ყველას სახეზე უკმაყოფილების დაღი დააჩნდა. წინათ რკინის გზის მოხელეებს მოსვენებას არ აძლევდნენ: არა ჩვენ მოგვეცით დასატვირთად ვაგონები, არა ჩვენო, ეხლა კი წინააღმდეგს ვხედავთ. ქვის გაუგზავნელობას, მადნებიდან ქვის გადმოუტანლობაც მოჰყვა, ხალხი დარჩა უსაქმოდ და უსაქმო ხალხისათვის აბა რა დროს გასატარებელია ჭიათურა! ყველამ თავ-თავის ოჯახს მიაშურა. წინად რვა წყვილი საქონლის მატარებელი იყო დანიშნული ჭიათურის ტოტზედ. თითოს მიჰქონდა 18 ვაგონი, დღეს კი მხოლოდ სამი მუშაობს. ხშირად გვსმენია ხოლმე საჩივრები გაზეთებში, რომ ჭიათურისათვის საკმაო ორთქლმავალები და ვაგონები არ არის დანიშნულიო. ბოლო დროს სამი ახალი სისტემის ორთქლ-მავალი და ბლომად ახალი ვაგონებიც მიემატა მარგანეცის გადასაზიდათ, მაგრამ ყველანი შორაპნის სადგურთან გაჩნისვენებენ. თუ წინეთ 8 მატარებელს, თითოს 18 ვაგონით, 110,000 ფ. ქვა გადაჰქონდა ჭიათურიდან და მწარმოებლები მაინც ვაგონის სიმცირეზედ წუწუნებდნენ, დღეს სამ მატარებელს მიაქვს საშუალო რიცხვით 60 ვაგონი 45,900 ფ. ასეთი დიდი განსხვავებაა დღეს ჭიათურის მარგანეცის წარმოებაში. ჭიათურაში ქვა ფასობს 6—6½ კ. ჩამოიზიდება დღიურად არა უმეტეს 40,000 ფუთისა. გარდა იმისა, რომ ბევრს რამდენიმე ასი ათასი მან. საქონელი უმოძრაოდ და უქმად უწყვია, და არ იცის როდის ეღირსება გასაღება, ბევრი ბანკების [illegible] ტებით იტვირთება. ზოგიერთ მწარმოებლების საქონლის გაყიდვას ბანკი უკვე შეუდგა. ჯერჯერობით საქმეს გამოკეთების ნიშანწყალი არ ემჩნევა. ჭიათურას სძინავს, სამაგიეროდ ქუთაისში საბჭო ფხიზლობს. პროექტები მარგანეცის წარმოების პროგრესისა ხორციელდება და დამზადებულ ნიადაგზედ სასურველი ნაყოფი ამოდის, მაგრამ გაუთავებელი ინგლის-ტრანსვაალის ომი, ჩინეთის არეულობა, სახელმწიფოების უთანხმოება, ქარხნებში მუშების გაფიცვა და მუშაობის ალკვეთა აფერხებენ მარგანეცის გასავალს; მიზეზად ქვის უვარგისობაც ზედ დაერთო და შესაძლებელია დიდი ხანი კიდევ გავიდეს, სანამ ჭიათურა ისევ ამუშავდეს, მოძრაობაში მოვიდეს და კვლავინდებურად სიცოცხლით სავსე მაჯის ცემა განუახლდეს.

გ-რ კამათელი.

საღამოს დეპეშები

5 ივნისი.

პეტერბურგი. 5 ივნისს, დილის 7 საათზე, პეტერგოფში მისი უდიდებულესობა ხელმწიფე დედოფალი ალექსანდრა თეოდორეს ასული მშვიდობით განთავისუფლდა და ქალი ეყოლა, რომელსაც სახელად ანასტასია უწოდეს.

გენერალ-მაიორი არანდარენკო ფერგანის ოლქის სამხედრო გუბერნატორად დაინიშნა.

ელჩი ბარონი როზენი, რომელიც ეხლა ბავარიის მეფესთანაა განწესებული, საბერძნეთის მეფესთან დაინიშნა ელჩად.

ორიოლის გუბერნატორი ტრუბნიკოვი ხელმწიფე დედოფალი მარიამის დაწესებულებათა სამზრუნველო საბჭოს [illegible] მზრუნველად დაინიშნა.

გზათა მინისტრი სამხრეთ რუსეთის ზოგიერთი მდინარეების [illegible] წავიდა და გამოაცხადა, რომ [illegible] სამინისტროს ხელმძღვანელობა მის ამხანაგს მიასოედოვს-ივანოვს დაევა[illegible]

ბაქო. ბუხარის ემირი მოვიდა [illegible] პიატიგორსკის მინერალურ წყლებზე [illegible] და.

როსტოვი-დონზე. კიდევ სიცხე[illegible] გვალვა. ჰფიქრობენ, რომ ცუდი მოსა[illegible] იქნებაო; ბალახი ცუდი მოვიდა.

სტავროპოლის გუბერნიიდან იუწყე[illegible] რომ პრასკოვეის მაზრაში ამ დღეებში [illegible] ტარა ვაშლის ოდენა, სეტყვა მოვ[illegible] ყინულის მოზდილი ნატეხები ცვიო[illegible] სეტყვამ სამი კაცი მოკლა, ყველა [illegible] გაანადგურა, ბევრი საქონელი და[illegible] მცხოვრებლებს ამის მსგავსი არა უნა[illegible] რა.

პეკინი. უცხოეთის ელჩები ამბო[illegible] რომ მოლაპარაკება სამხედრო საზღ[illegible] გადახდის შესახებ კარგად მიდისო. ელ[illegible] იმედს გამოსთქვამენ, რომ ჯერ კიდე[illegible] ლისის გასვლამდე მოლაპარაკება სულ [illegible] თავრებულ იქმნებაო. პაოტინფუს გზის [illegible] რექტორმა მოწერილობა მიიღო, რომ [illegible] ნისძიება მიიღოს, რათა 3000 ჩინელი [illegible] რის კაცი პეკინში გადაიყვანოს.

ჰააგა. ჰოლლანდიის მთავრობამ [illegible] ვნით მიჰმართა ინგლისის მთავრობას, [illegible] გაუადვილოს სანოვაგისა, ტანთსაცმ[illegible] და სხვ. გზავნა სამხრეთ-აფრიკაში ბურ[illegible] ქალებისა და ბავშვებისათვის. ინგლ[illegible] მთავრობამ დასაკმაყოფილებელი პასუ[illegible] შემოუთვალა.

პარიზი. ხანგრძლივი კამათისა და [illegible] დენიმე წინადადების უარ-ყოფის შემდ[illegible] სენატმა ასსოციაციების შესახები კან[illegible] პროექტის მე-6 მუხლი მიიღო. ეს მუხ[illegible] მამულების შეძენისა და [illegible] შეეხება.

პეკინი. საფრანგეთის ორ ბრიგადთაგ[illegible] ერთი წაყვანილ იქნება პეჩილის პროვ[illegible] ციიდან. ჯარების გასტუმრება 12 ივლ[illegible] და 7 აგვისტოს შუა მოხდება.

ლონდონი. გუშინდელ გაზეთებში [illegible] ბეჭდილია მოკლულთა და დაჭრილთა [illegible] ამ ცნობებიდან სჩანს, რომ პარასკევს [illegible] უტკოპს ახლო დიდი ბრძოლა ყოფი[illegible] 3 ინგლისელი მოუკლავთ და 12 და[illegible] ჭრიათ.

რედაქტორი ალ. ჯუღელი. გამომცემელი ალ. ჯაბადარ[illegible]

განცხადებანი

საყურადღებოდ

ბათუმში, ბაზრის ქუჩაზე, სამოქალაქ[illegible] სასწორის პირდაპირ, კობეშავიძის მაღაზ[illegible] აში მიღებულია ვარშავიდან სხვა და სხ[illegible] ხის და ცინკის

კუბოები

თავისი გვირგვინებით. იქვე იძლევა ქ[illegible] რით ვანები.

(8—91—2) მიხეილ კობეშავიძე.

კავკასიის სამასწავლებლო ოლქის მზრუნ[illegible] ველის ნებართვით დაბა სურამში გახსნილ[illegible] იქნება 5 თიბათვიდგან 20 მარიამობისთვემდე

სარეპეტიციო კლასები

სრული გიმნაზიური კლასების პროგრამით. მასწავლებლებად მოწვეულნი არიან მაღალ სასწავლებელში კურს-დამთავრებული მასწავლებელნი.

(6—2) გამგე ალ. ნათაძ[illegible]

ტარტიუფი ანუ მუზმუზელა 5 მოქმ[illegible] კომედია მოლიერისა, ფასი 50 [illegible] იყიდება წიგნ. გამომ. ქართ. ამხ[illegible] კიოსკში, ლორის-მელიქოვის ქ. ალექსან[illegible] დროვის ბაღის კუთხეში.

Дозволено цензурою Тифлисъ, 5 Іюня 1901 г. ელექტრონით მბეჭდავი სტამბა ქართველთა ამხანაგობისა.